

hetőséget nyújtottak az összehasonlításra. A mérések szembetűnően igazolják, hogy mennyire szükség van az átlagsebességek megoszlásának lehetőleg teljes és sokoldalú tanulmányozására. Számos furásban végzett sebesség-szelvényezés adatai azt mutatják, hogy az átlagsebességi görbék lefutásában nagy eltérések vannak. A kiértékelésben alkalmazott és a nagyobb mennyiségű lyukmérés révén kapott valódi sebességértékek közötti nagy eltérés viszonylag nyugodt település esetében nem játszik lényeges szerepet, a hegyvidéken azonban könnyen előfordulhat, hogy a dőlésszögek erős változása folytán a megszerkesztett felület-elemek metszik egymást. Ilyenkor tehát a számítások nem végezhetők állandó sebességértékekkel, hanem felbontott sebesség-grafikont célszerű alkalmazni, amelyet a furólyukakban végzett mérések alapján úgy kell megszerkeszteni, hogy a lehető legteljesebb képet adja a sebességértékek és a rétegdőlések közötti összefüggésről. A cél elérésére olyan jellegű vidékeken, mint a Kárpátok, a sebesség-szelvényezésnél lehető nagy távolságokat kell alkalmazni a robbantópont és a furólyuk között, azonkívül az átlagsebességeket nemcsak a csapásirányra merőlegesen, hanem a keresztirányú szelvények összekötésére szolgáló, a csapásiránnyal párhuzamosan fektetett szelvények mentén is ismernünk kell. Csakis az átlagsebességek ily módon való alapos tanulmányozása biztosít lehetőséget megbízható mélybeli szelvény megszerkesztésére.

A. Erkel

VERGLEICH DER AUSWERTEMETHODEN TELLURISCHER MESSUNGEN

Im ersten Teil werden die bei der Auswertung von Routine-Messungen auftretenden Probleme behandelt. Zur schnellen Errechnung der Relativ-Ellipse werden Nomogramme angegeben. Dann kommt die Methode der Einpulsation-Relativellipse zur Besprechung, die bei der Auswertung von vorwiegend aperiodischer tellurischer Variationen vom Vorteil sein kann. Die Möglichkeit der Anwendung einer Transformation bei der Methode der totalen Ellipse wird untersucht.

Im zweiten Teil befasst sich der Vortragende mit dem Problem der Tiefenberechnung des Grundgebirges auf Grund tellurischer Messungen. Man konnte feststellen, dass wenn über eine Struktur des Grundgebirges eine mit $h_1 - \rho_1$ Parametern charakterisierte Schichtenfolge gelagert ist, dann gestaltet sich der Zusammenhang des Potentialgradienten mit der Tiefe nicht linear. Daher ist es nicht angebracht, in solchen Fällen die bei der Tiefenberechnung sonst üblichen vereinfachten Formeln zu benutzen. Durch das vorgelegte Beispiel wird ein gangbarer Weg demonstriert, wie man im Falle einer inhomogenen Sedimentenfolge aus den Resultaten tellurischer Messungen zutreffende Tiefenwerte errechnen kann.

A TELLURIKUS MÉRÉSEK KIÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Erkel András

Az előadás első része a rutinmérések kiértékelése során felmerült problémákkal foglalkozik. A relatív ellipszis gyors kiszámítására nomogramokat ad meg. Ismerteti az egypulzációs relatív ellipszis módszert, melyet a túlnyomóan aperiódikus tellurikus változások kiértékelésénél lehet előnyösen használni. Megvizsgálja továbbá a transzformáció alkalmazásának lehetőségét a totális ellipszis módszer alkalmazásánál.

A második rész a tellurikus mérések alapján történő alaphegység mélységszámítás kérdésével foglalkozik. Megállapítható, ha valamely alaphegység szerkezetre $h_1 - \rho_1$ paraméterekkel jellemzett rétegsor te-lepül, úgy a felszíni potenciál gradiens és a mélység kapcsolata nem lineáris. Ezért az ilyen esetekre a mélységszámításra használt leegyszerűsített képleteket nem lehet használni. A bemutatott példán keresztül feltárul annak lehetősége, hogyan lehet a nagymélységű ellenállás szelvényezés segítségével az inhomogén üledéksor felett tellurikus mérésekből helyes mélységértékeket megadni.

J. Veró

FREQUENZSPEKTRUM DER VARIATIONEN TELLURISCHER STRÖME
AUF GRUND DER MESSUNGEN DES OBSERVATORIUMS BEI NAGY-
CENK

Es werden die kurzperiodischen Variationen (Periodenlänge zwischen 1 sec und 1 Stunde) auf Grund eines Beobachtungsmaterials von fast 3 Jahren einer Bearbeitung unterzogen. Vier Frequenzbereiche werden unterschieden mit Periodenlängen zwischen 1 und 10 sec, 10 und 20 sec, 20-60 sec und darüber. Von den untersuchten Charakteristiken sind in erster Linie der tägliche und jährliche Gang der prozentualen Häufigkeit der einzelnen Banden hervorzuheben, sowie der Zusammenhang der Charakteristiken mit der Aktivität.

A FÖLDI ÁRAMOK VÁLTOZÁSAINAK FREKVENCIASPEKTRUMA A
NAGYCENK MELLETTI OBSZERVATORIUM MÉRÉSEI ALAPJÁN

Veró József

Csaknem 3 évi megfigyelési anyag alapján a rövidperiódusú változások (periódushossz 1 mp és óra között) kerültek feldolgozásra. Nagy frekvenciasávot különböztettek meg; a figyelembevett frekvenciahatá-